

Varianten praktijknabije LOB in de leerwegen van het vmbo

	O-variant 'Traditionele' LOB	Variant 1 LOB via project(en)	Variant 2 LOB als apart 'vak'	Variant 3 (bb/kb/gl) LOB geïntegreerd in het sectorale-, intrasectorale, of intersectorale beroepsgerichte programma (voor tl als 7 ^e vak)	Variant 4 (tl) LOB vanuit de vakken
Kenmerken programma	Een klassikale keuzebegeleiding aan de hand van een methode, vragenlijsten en testen, aangevuld met incidentele voorlichtingsactiviteiten. In de tl wordt dikwijls in het derde jaar een bezoek aan het nabijgelegen ROC gebracht.	Beperkt aantal incidentele beroepsoriënterende activiteiten rond bijvoorbeeld één of meerdere sectoren; al of niet gekoppeld aan het sectorwerkstuk.	Een samenhangend keuzeprogramma van opdrachten en activiteiten met een bepaalde ordening (bijvoorbeeld arbeidsgebieden, activiteitengebieden, beroepsgerichte programma's) gericht op het ontwikkelen van beroeps- en opleidingsbeelden.	Leerlingen krijgen LOB in het kader van een bestaand beroepsgericht programma. Waar nodig/mogelijk kunnen leerlingen ter oriëntatie, keuzes maken voor programma-inhouden van andere beroepsgerichte programma's.	Een samenhangend programma voor praktijknabije LOB vooral ingevuld door een deel van de sectorverplichte vakken en aangevuld met extra LOB-activiteiten. Onderdelen van het programma worden vastgelegd in het PTA.
Rol van de leerling	Alle leerlingen doorlopen hetzelfde programma.	Alle leerlingen doorlopen hetzelfde programma.	De leerling houdt vorderingen bij in een loopbaandossier en kan keuzes beargumenteren. Hij kiest onder begeleiding.	De leerling houdt vorderingen bij in een loopbaandossier en kan keuzes beargumenteren. Hij kiest onder begeleiding.	Alle leerlingen doorlopen hetzelfde programma, omdat onderdelen van het examenprogramma in het LOB-programma verwerkt zijn.
Rol van de (overige) vakken	n.v.t.	Algemene vaardigheden, bij de vakken aangeleerd, worden toegepast.	Daar waar mogelijk worden inhoudelijke verbanden met de vakken gelegd.	Overige vakken leveren via opdrachten (in methodes) een bijdrage aan de oriëntatie op alle sectoren.	Sectorverplichte vakken zijn leidend daar waar mogelijk leveren ook ander vakken een inhoudelijke bijdrage.
Rol van docent, mentor	De mentor voert in samenwerking met de decaan programma-onderdelen uit die het keuzeprocess ondersteunen.	Een (wisselend) projectteam is verantwoordelijk voor de inhoud van de projecten en de begeleiding.	De mentor is verantwoordelijk voor de uitvoering van het programma en de begeleiding. Hij/zij heeft oog voor ervaringen die de leerling in andere vakken heeft opgedaan.	De docent van het beroepsgerichte programma, tevens mentor, is verantwoordelijk voor de LOB-activiteiten en de -begeleiding. Hij/zij heeft oog voor ervaringen die de leerling in andere vakken heeft opgedaan.	De docenten van de sectorverplichte vakken zijn als team verantwoordelijk voor het programma en de begeleiding.
Reflectie	De decaan ziet de leerling incidenteel en heeft een adviserende rol.	De mentor reflecteert met leerlingen op het project.	Reflectie is een belangrijk onderdeel. De mentor kent de leerling en gaat met de leerling op zoek naar wat hij nodig heeft. "Wat heb je nodig?"	De docent van het beroepsgerichte programma begeleidt de leerling intensief en voert met hem de dialoog aan de hand van het loopbaandossier.	De begeleidende docent reflecteert met de leerling op de ervaringen en de resultaten.

Implicaties voor de organisatie

	O-variant 'Traditionele' LOB	Variant 1 LOB via project(en)	Variant 2 LOB als apart 'vak'	Variant 3 (bb/kb/gl) LOB geïntegreerd in het sectorale-, intra-sectorale, of intersectorale beroepsgerichte programma (voor tl als 7 ^e vak)	Variant 4 (tl) LOB vanuit de vakken
Implicaties voor het programma	De aanschaf van een methode.	Ontwikkelen van diverse beroepsoriënterende projecten.	Ontwikkelen van een breed programma met volop keuzemogelijkheden voor leerlingen.	Gebruik maken van mogelijkheden in de globaal beschreven examenprogramma's.	Ontwikkelen van een programma in relatie tot de examenprogramma's van de sectorverplichte vakken. Kansen benutten in de geglobaliseerde examenprogramma's.
Implicaties voor de overige vakken/docenten	n.v.t.	Docenten van de betrokken vakken integreren algemene kennis en vaardigheden, daarbij kan ook gedacht worden aan onderhoudsvaardigheden rekenen en taal.	Docenten overige vakken zijn zich bewust van LOB-aspecten in hun onderwijs en voegen eventueel LOB-opdrachten toe. Zij dragen bij aan de reflectie van de leerling.	Docenten overige vakken zijn zich bewust van LOB-aspecten in hun onderwijs en voegen eventueel LOB-opdrachten toe. Zij dragen bij aan de reflectie van de leerling.	Overige vakken integreren daar waar mogelijk.
Implicaties voor de begeleidende docent (mentor, (loopbaan)coach)	De mentor voert uit. De decaan ondersteunt.	Een (wisselend) projectteam is verantwoordelijk voor de inhoud en de uitvoering van projecten. De mentor maakt deel uit van het projectteam.	Stevige begeleidende rol voor de mentor. De mentor is op hoofdlijnen bekend met beroepsoriënterende inhoud bij de overige vakken. Hij/zij heeft kennis van maatschappelijke ontwikkelingen, ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en kennis van mbo-opleidingen.	Eén docent, de docent van het beroepsgerichte programma, tevens mentor is verantwoordelijk voor de LOB-activiteiten en de -begeleiding. Hij/zij is op hoofdlijnen bekend met beroepsoriënterende inhoud bij de overige vakken. Hij/zij heeft kennis van maatschappelijke ontwikkelingen, ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en kennis van mbo-opleidingen.	De docenten van de sectorverplichte vakken zijn als team verantwoordelijk voor de inhoud van het programma en de begeleiding. Leerlingen kiezen hun coach.
Implicaties voor decaan	De decaan begeleidt het keuzeprocess.	De decaan heeft een adviserende rol.	De decaan ontwikkelt het programma ism de mentoren. Ondersteunt bij maatwerktrajecten. Bewaakt de kwaliteit van het uitgevoerde programma. Deelt met de docenten kennis over opleidingen en beroepen.	De decaan ontwikkelt het programma ism de docenten van de beroepsgerichte programma's. Ondersteunt bij maatwerktrajecten. Bewaakt de kwaliteit van het uitgevoerde programma. Deelt met de docenten kennis over opleidingen en beroepen.	De decaan ontwikkelt ism de begeleidende docenten, wo docenten van de sectorverplichte vakken, het programma. Bewaakt de kwaliteit van het uitgevoerde programma. Deelt met de docenten kennis over opleidingen en beroepen.
Implicaties voor reflectie	n.v.t.	Mentor reserveert tijd voor reflectie in zijn les.	Reflectie of POP-gesprekken structureel faciliteren in het rooster.	Reflectie of POP-gesprekken structureel integreren in het beroepsgerichte programma.	Reflectie structureel faciliteren in het rooster.
Implicaties voor leertijd	Tijdens mentoruren.	Geconcentreerd in een beperkt aantal dagen, weken of periodes van een x-aantal weken.	Structureel, ca. 2 uur per week en flexibel ivm (individuele) buitenschoolse activiteiten.	LOB structureel geïntegreerd in het beroepsgerichte programma. Aanbod van keuzemodules als een band geprogrammeerd in het rooster.	Structureel, een lesdag per week. De sectorverplichte vakken staan uren af omdat in het LOB-programma de relatie is gelegd met de vakken.

